

Vprašanja političnim strankam; volitve v DZ 2026 – Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS)

Splošno

Katera področja v Sloveniji je po vašem mnenju najbolj treba urediti? Opredelite tri najpomembnejše rešitve na področjih, za katera menite, da so spremembe nujne.

S prenovo dohodnine bomo zvišali neto plače vseh zaposlenih, zmanjšali davčni pritisk na delo ter ustvarili pogoje, v katerih se bo delo resnično splačalo. Za skrajševanje čakalnih vrst v zdravstvu bomo v javno mrežo vključili vse razpoložljive zdravstvene zmogljivosti - tako državne kot zasebne izvajalce, ki imajo dovoljenje za delo. Pacient bo lahko sam izbral izvajalca, storitev pa bo plačana iz zdravstvenega zavarovanja. Uvedli bomo državno jamstvo za prvi nakup stanovanja, s čimer mladim in družinam omogočimo dostop do kredita brez enormnega začetnega vložka.

Katere javne storitve v naši državi so za vas najpomembnejše in zakaj? Na kakšen način nameravate izboljšati učinkovitost, kakovost in dostopnost do njih? Navedite konkreten ukrepe.

Dostop do zdravstvenih storitev mora biti hitrejši. V javno mrežo bomo zato vključili vse razpoložljive zdravstvene zmogljivosti - tako državne kot zasebne izvajalce, ki imajo dovoljenje za delo. Uvedli bomo jasne standarde kakovosti in varnosti ter plačevanje storitev glede na rezultate zdravljenja. Zdravstvene storitve ne bodo več plačane zgolj zato, ker so bile opravljene, ampak zato, ker so bile opravljene kakovostno. V javne zdravstvene zavode pa bomo vnesli upravljanje po načelih korporativnega vodenja - z jasnimi cilji, odgovornostjo in merljivimi rezultati. Direktorji bodo imeli več orodij, a tudi več odgovornosti.

Kako je po vašem mnenju na splošno gledano mogoče izboljšati položaj delavk in delavcev v Sloveniji? Navedite tri ukrepe ali rešitve, ki jih boste predlagali na tem področju.

S prenovo dohodnine bomo zvišali neto plače vseh zaposlenih, zmanjšali davčni pritisk na delo ter ustvarili pogoje, v katerih se bo delo resnično splačalo. Splošno olajšavo za vse zavezance bomo dvignili na 8000 EUR, do leta 2029 pa postopno na 10.500 EUR. Hkrati bomo spremenili dohodninsko lestvico v smeri pravičnejše obravnave zaposlenih, pri kateri bosta največ pridobila nizki in srednji dohodkovni razred, ki sta danes najbolj obremenjena. Poleg tega bomo davčno olajšavo za mlade dvignili na 3000 EUR, uvedli pa bomo tudi razvojno kapico, ki bo prispevala k zadrževanju ključnih strokovnih in visokokvalificiranih kadrov v Sloveniji.

Kako se po vašem mnenju lahko izboljša položaj mladih v državi? Navedite tri ukrepe.

Za izboljšanje položaja mladih bomo davčno olajšavo za mlade zvišali na 3000 EUR, kar bo dvignilo njihove neto plače, spodbudilo trajnejše oblike zaposlitve ter hitrejšo osamosvojitve. Uvedli bomo državno jamstvo za prvi nakup stanovanja, s čimer bomo mladim omogočili dostop do kredita brez enormnega začetnega vložka. V šolah bomo

poskrbeli za manj učenja na pamet, več razumevanja in kritičnega razmišljanja. Z odzivnim šolskim sistemom, ki odgovarja na potrebe trga dela z ukrepi, kot je vajeništvo, bomo mladim omogočili čimprejšnji in čim preprostejši vstop na trg dela.

Kakšen je vaš odnos do nadaljnje integracije Evropske unije? Kako vidite vlogo Slovenije pri tem?

Podpiramo širitev EU z državami Zahodnega Balkana in tudi Ukrajine pod pogojem izpolnjevanja zahtevanih pogojev. Slovenija lahko in tudi mora aktivno pristopiti k pomoči tem državam pri evropski integraciji. Ker potrebujemo hitrejšo in bolj učinkovito odločitve zagovarjamo odločanje s kvalificirano večino na področju zunanje in varnostne politike.

Aktualne razmere v svetu spodbujajo politike oboroževanja – kako boste v dilemi med maslom in topovi poskrbeli za ohranjanje in razvoj (družbene) blaginje?

V Novi Sloveniji se zavedamo, da moramo za lastno varnost storiti več. Varnost zagotavlja stabilnost in delovanje vseh ostalih podsistemov družbe, zato moramo zagotoviti sredstva za razvoj in modernizacijo sistema nacionalne varnosti. Če ni varnosti, tudi masla dolgoročno ni. Slovenija je dovolj bogata država, da lahko in mora zagotoviti pogoje za oboje.

Svet dela

Kako gledate na prihodnost dela in na nenehno pojavljajočo se prekarnost oziroma na prekarne oblike dela? Katere ukrepe boste predlagali za zaježitev naraščanja števila prekarne oblike dela oziroma prekarnosti na splošno? Bodite konkretni.

Prekarnost je pojem, ki se v javnosti pogosto uporablja preveč posplošeno, saj se že vsaka samozaposlitev oziroma delo prek pogodb civilnega prava označujejo za prekarne. Po našem mnenju to ni ustrezno, saj takšne statusne oblike omogočajo tudi razvoj podjetniških idej in fleksibilno zaposlitev tistim, ki si ne želijo zaposlitve z vnaprej določenim urnikom pri zgolj enem delodajalcu. Z digitalizacijo celotnega družbenega okolja se oblikujejo tudi nove generacije delovno aktivnih in nove oblike dela, ki potrebujejo statusne oblike z dovolj fleksibilnosti. Če želimo, da bodo naši državljani v digitalno povezanem svetu konkurenčni, jim moramo omogočiti ustrezne statusne oblike za zaposlitev, ki odgovarjajo na njihove potrebe.

Zavedamo pa se, da v nekaterih primerih prihaja do zlorab tovrstnih statusnih oblik (na primer navidezni s.p., ki nadomešča pogodbo o zaposlitvi), zato je treba za njihovo preprečevanje okrepiti nadzor nad izvajanjem storitev in dejanskim stanjem. Pomembno je tudi informiranje iskalcev zaposlitve o razlikah med različnimi statusnimi oblikami ter možnostmi zaposlitve tudi z ozirom na stopnjo socialne varnosti, ki jo posamezna oblika nudi.

Ali podpirate ustrežnejšo regulacijo dela prek spletnih platform? S kakšnimi ukrepi se nameravate lotiti tega področja?

Ob upoštevanju evropske direktive bomo uredili platformno delo na način, da zagotovimo pregledne in predvidljive delovne pogoje ter zdravje in varstvo pri delu z ustrezno ravno socialne varnosti.

Na kakšen način bi izboljšali delovanje inšpektorata za delo? S katerimi konkretnimi koraki?

S kadrovsko okrepitvijo.

Kaj boste storili glede revnih zaposlenih, ki kljub polni zaposlitvi živijo pod pragom revščine?

Splošno olajšavo bomo dvignili na 8000 EUR, nato pa do leta 2029 postopno na 10.500 EUR, da bodo zaposleni prejeli višje neto plače. Dvig splošne davčne olajšave temelji na minimalnih življenjskih stroških, ki morajo biti na letni ravni upoštevani kot splošna davčna olajšava, torej izvzeti iz obdavčitve. Poleg tega bi dohodninsko lestvico spremenili na način, da bi stopnja dohodnine do letne davčne osnove 10.000 EUR znašala 0 %, kar bi tistim z najnižjimi plačami omogočilo višji razpoložljivi dohodek.

Ali podpirate prenovu metodologije za določanje minimalnih življenjskih stroškov in njihov pogostejši izračun, kar je pomembno pri vsakoletnem določanju višine minimalne plače? Na kakšen način bi prenovili omenjeno metodologijo?

Podpiramo prenovu metodologije na način, da bo bolje odražala dejanske minimalne življenjske stroške.

Kako boste okrepili glas in vlogo delavke in delavca v družbi, svetu dela in posameznih delovnih okoljih?

Ključno vlogo pri močnejšem glasu delavk in delavcev imajo sindikati, vendar je v nekaterih okoljih delež zaposlenih, ki so vključeni v sindikat, nizek. Tukaj vidimo priložnost za sindikate, da sodelavcem s svojimi dejanji dokažejo vrednost in pomen vključitve v sindikat.

Kakšno je vaše stališče glede vključevanja tujih delavcev in delavk v slovensko družbo, saj jih naše gospodarstvo nedvomno potrebuje? S kakšnimi politikami in ukrepi se nameravate lotiti vključevanja te naraščajoče skupine delavcev in njihovih družin v tukajšnji svet dela?

Slovenija potrebuje tujo delovno silo, vendar mora poskrbeti tudi za ustrezno integracijo. Poenostavili in pohitili bomo postopke za izdajo delovnih dovoljenj na deficitarnih področjih trga dela. Integracija naj se odvija ob delu, z jasnimi obveznostmi in podporo od prvega dne. Naši ukrepi vključujejo obvezen tečaj slovenščine ob zaposlitvi, mentorja na delovnem mestu, vključevanje v lokalno okolje in šole pa tudi dosleden nadzor nad spoštovanjem pravil.

Ali se strinjate, da je pomembno, da je prehod v nizkoogljično družbo tako podnebno kot tudi socialno pravičen oziroma po meri delavstva in okolja? S kakšnimi ukrepi bi to zagotovili?

Z davčnimi olajšavami za podjetja, ki vlagajo v prekvalifikacijo delavcev iz panog z velikim ogljičnim odtisom v tehnologije z nizkim ogljičnim odtisom.

Kako boste zagotovili večjo družbeno odgovornost delodajalcev?

Z možnostjo davčnih olajšav za del donacij lokalnim športnim, kulturnim, humanitarnim društvom.

Aktualne razmere zahtevajo neprestane dokvalifikacije in prekvalifikacije delavk in delavcev, kljub dokajšnji ponudbi vseživljenjskega učenja pa je odzivnost prebivalstva dokaj nizka – kako boste zagotovili, da bodo delodajalci prispevali svoj delež na tem področju?

Z davčnimi olajšavami za podjetja, ki vlagajo v prekvalifikacijo delavcev, katerih delovna mesta so zaradi modernizacije in digitalizacije ogrožena. Odločitev za vseživljenjsko učenje je sicer na strani delavca, zato bomo poskrbeli, da bo ta odločitev lažja – s sistemom izobraževanj, ki omogočajo pridobivanje novih oziroma dodatnih kvalifikacij ob delu.

Kako boste uredili implementacijo akta o umetni inteligenci v slovensko zakonodajo, da lahko delavke in delavci čim bolj ohranijo nadzor nad rabo orodij generativne umetne inteligence?

Osnovno vodilo urejanja mora biti, da je umetna inteligenca orodje, ki služi človeku, in ne obratno. V povezavi z delavci na primer nobena ključna odločitev, ki neposredno vpliva na zaposlitev (odpoved, disciplinski postopek, ocenjevanje uspešnosti), ne sme biti sprejeta izključno na podlagi orodja umetne inteligence.

Kako sicer gledate na uveljavljanje digitalizacije in avtomatizacije v proizvodne procese ter kako je treba pri tem urejati socialno-ekonomske posledice teh procesov?

V digitalizaciji in avtomatizaciji vidimo predvsem priložnost, da so delavci razbremenjeni težkih fizičnih del, ki lahko imajo negativne posledice za zdravje. Prav tako lahko digitalizacija in avtomatizacija pripomoreta k dvigu dodane vrednosti gospodarstva, saj zaposlene razbremenita delovno intenzivnih nalog z nižjo dodano vrednostjo in se lahko zaposleni namesto tega posvetijo drugim nalogam z višjo dodano vrednostjo. Ob tem je treba skrbeti tudi za ustrezno dodatno usposabljanje in prekvalifikacijo zaposlenih za nova delovna mesta oziroma nove delovne naloge.

Davki, prispevki in plačilo za delo

Kakšna je vaša usmeritev na področju davčne politike? Ali menite da je potrebna sprememba davka na dodano vrednost in premoženjskega davka ter v kakšni smeri?

Tako kot smo naredili v prejšnji vladi, bomo tudi v naslednji razbremenili delo in povišali neto plače za vse. Zaradi visokih stroškov hrane bomo znižali DDV za osnovno košarico živil na 5 %. Ne bomo povišali obdavčitve na področju premoženja.

Ali se strinjate, da je delo preveč obdavčeno, prihodki iz kapitala pa so pogosto obdavčeni z nižjimi stopnjami kot dohodki iz dela, zato bi morali delo obdavčiti manj, kapital pa bolj? Na kakšen način bi to uredili?

Strinjamo se, da bi bilo treba delo manj obdavčiti. Zato bomo prenovili ureditev dohodnine, ki bo prinesla zvišanje neto plač vseh zaposlenih. Splošno olajšavo za vse zavezance bomo dvignili na 8000 EUR, do leta 2029 pa postopno na 10.500 EUR. Hkrati bomo tudi spremenili dohodninsko lestvico v smeri pravičnejše obravnave zaposlenih, pri kateri bosta največ pridobila nižji in srednji dohodkovni razred, ki sta danes najbolj obremenjena. Poleg tega bomo davčno olajšavo za mlade dvignili na 3000 EUR, uvedli pa bomo tudi razvojno kapico, ki bo prispevala k zadrževanju ključnih strokovnih in visokokvalificiranih kadrov v Sloveniji.

Kakšno je vaše mnenje glede višine prispevkov za socialno varnost, ki jih plačujejo delodajalci in delavci? Ali menite, da bi bile potrebne spremembe, in če ja, kakšne?

Za pavšalne prispevke za socialno varnost, ki jih plačujejo popoldanski samostojni podjetniki in druge osebe, ki so že polno zavarovane ter dodatno opravljajo drugo delo, bi odpravili obveznost vključitve, saj prinašajo zelo omejen obseg dodatnih pravic. Po lastni presoji bi se lahko ti zavezanci za plačevanje prispevkov odločili prostovoljno glede na tveganja, ki jih vključuje opravljanje njihove dejavnosti.

Prispevke za socialno varnost, ki se podvajajo in zavarovancem ne prinesejo nobenih dodatnih pravic, bomo ukinili, npr. dodatni prispevek, ki ga popoldanski samostojni podjetniki plačujejo po 55.a členu ZZVZZ.

Zaposleni v javnem sektorju prejemajo osnovno plačo, ki ne sme biti nižja od minimalne plače. Ali menite, da bi takšen sistem določanja osnovne plače zaposlenih moral veljati tudi za zasebni sektor?

Po Zakonu o minimalni plači ima vsak delavec, ki delo opravlja za polni delovni čas, ne glede na to, ali je zaposlen v zasebnem ali javnem sektorju, pravico do plačila za opravljeno delo najmanj v višini minimalne plače.

Ali ste za to, da bi fiskalno pravilo, zapisano v ustavo, zrahljali oziroma ga zasnovali kot manj strogega?

Ne.

Dolgotrajna oskrba

Na kakšen način boste krepili novo vzpostavljen sistem dolgotrajne oskrbe?

Postopke za uveljavljanje pravic bomo poenostavili, skrajšali in zagotovili ustrezno informacijsko podporo, da bodo za uporabnike in izvajalce bolj prijazni. V dialogu s socialnimi partnerji, strokovnimi združenji in predstavniki izvajalcev bomo poiskali rešitve za izboljšanje pogojev za delo, za bivanje in izvajanje vseh različnih oblik dolgotrajne oskrbe. Spodbujali bomo skupnostne oblike bivanja za starejše s samopomočjo, sosedsko platformo in vključevanjem starejših prostovoljcev v sistem javne službe.

Kakšno je vaše stališče do obveznega prispevka za dolgotrajno oskrbo? Ali ga nameravate obdržati ali ukiniti? Če ga nameravate ukiniti, kako boste potem zagotovili financiranje dolgotrajne oskrbe kot nove sistemske socialne pravice?

Prispevek bi takoj ukinili za upokoјence in za zavezance, ki ga plačujejo dvojno. Kar zadeva ostale zavezance, bi prispevek ukinili ali ga prilagodili potem, ko bo znan dejanski obseg sredstev, ki so potrebna za izvajanje vseh storitev dolgotrajne oskrbe. Te se sedaj izvajajo v omejenem obsegu, zato zanesljivih podatkov o potrebnih sredstvih ni.

Kako boste zagotovili, da bo dolgotrajna oskrba dostopna vsem pomoči potrebnim, ne glede na dohodek, kraj bivanja ipd.?

Trenutno dolgotrajna oskrba ni dostopna zlasti zaradi nedelujočega informacijskega sistema in posledično počasnega izdajanja odločb ter sklepanja osebnih načrtov. Prednostno bomo poskrbeli za ustrezen informacijski sistem, poleg tega pa v oceno

potrebne oskrbe vključili izvajalce, ki so to počeli že po Zakonu o socialnem varstvu in so za to tudi ustrezno usposobljeni. Na ta način bomo razbremenili centre za socialno delo za hitrejšo izvajanje ostalih nalog. Za čim večjo dejansko dostopnost storitev pa je bistveno poskrbeti za dovolj kadra v dolgotrajni oskrbi.

Kako boste poskrbeli za izboljšanje pogojev dela, pa tudi plačila za delo za delavke in delavce v dolgotrajni oskrbi? S kakšnimi ukrepi boste spodbudili zaposlovanje delavk in delavcev v dolgotrajni oskrbi?

Izboljšali bomo plače v dolgotrajni oskrbi in uredili delovne pogoje na način, da bo usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja lažje. Zato bomo hitreje dvignili normative za socialni del oskrbe, poleg tega pa uredili normative tudi za zdravstveni del.

Pokojnine in starejši

Kako boste poskrbeli za upokojence in upokojenke, ki živijo pod pragom revščine?

Z dostopnejšim varstvenim dodatkom in boljšim informiranjem starejših, da lahko zanj zaprosijo. Pomemben ukrep je tudi ustrezno sprotno usklajevanje pokojnin.

Kako boste poskrbeli za dostojne pokojnine?

Nadaljevali bomo s prenovo pokojninskega sistema in okrepili drugi steber z ustreznimi vzpodbudami za delavce in delodajalce.

Dostojno življenje v dolgoživi družbi je eden od smotrov političnega udejstvovanja – kako boste zagotovili dostojno življenje starejših?

Zavzemali se bomo za spoštljiv odnos do starejših v družbi in medgeneracijsko sodelovanje. Starejši lahko k družbi prispevajo svoje izkušnje in modrost, marsikateri starejši si želi tudi po izpolnitvi upokojitvenih pogojev nadaljevati z delom. Zato bomo uvedli t. i. dvojni status upokojencev, da bodo lahko ob nadaljnji zaposlitvi prejeli tudi celotno pokojnino. Poskrbeli bomo za dostopnejši zdravstveni sistem in sistem dolgotrajne oskrbe, v katerem starejši ne sme biti breme, temveč oseba z neodtujljivim človekovim dostojanstvom.

Enake možnosti

Razlike v plačah med spoloma se po letih povečujejo, to pa vodi tudi v nižje pokojnine žensk. Kaj boste naredili, da se ta trend zaustavi?

Razlog za razlike v plačah in pokojninah je pogosto v odločitvah, povezanih z materinstvom. Ukrepe za lažje usklajevanje družinskega in poklicnega življenja bomo zato zasnovali na način, da zaradi skrbi za otroke starši, zlasti ženske, pri plačah in pokojninah ne bodo v slabšem položaju kot njihovi sodelavci brez otrok.

Kako boste uredili implementacijo direktive o enakih plačilih v slovensko zakonodajo in preprečili neenakost plačil? Ali podpirate ratifikacijo konvencije Mednarodne organizacije dela (ILO) št. 190 o odpravi nasilja in nadlegovanja v svetu dela? Kakšne ukrepe za podporo žrtev nasilja bi še predlagali?

Ukrepe za lažje usklajevanje družinskega in poklicnega življenja bomo zasnovali na način, da zaradi skrbi za otroke starši, zlasti ženske, pri plačah in pokojninah ne bodo v slabšem položaju kot njihovi sodelavci brez otrok.

Podpiramo ratifikacijo konvencije Mednarodne organizacije dela št. 190. Poleg tega se zavzemamo za stabilnejše financiranje in širjenje mreže varnih hiš v podporo žrtvam nasilja ter menimo, da je treba vložiti dodatne napore v skrajševanje sodnih postopkov ter specializacijo sodnikov in tožilcev za primere nasilja v družini.

Število oseb pod pragom tveganja revščine v zadnjih letih v Sloveniji narašča. Kaj boste naredili za zaježitev revščine?

S povišanjem neto plače zaradi dviga splošne dohodninske olajšave na 8000 EUR in do leta 2029 na 10.500 EUR ter dohodninsko lestvico, ki najnižje plačane oprosti plačila dohodnine do 10.000 EUR dohodninske osnove. Za ljudi, ki zase ne zmorejo poskrbeti sami s svojim delom, pa mora biti socialna pomoč dostopna hitro, učinkovito in brez zapletene administracije. Prav tako je za lajšanje stisk nujen razvoj terenske podpore socialnih delavcev.

Nekateri so prepričani, da so pogoji za pridobitev socialnih transferjev v Sloveniji prestrogi in obratno. Kakšne spremembe pri socialnih transferjih zagovarjate?

Sistem socialnega varstva bomo oblikovali tako, da bo bolj pravičen, pregleden in solidaren. Vsakomur, ki pomoč resnično potrebuje, naj država omogoči varnostno mrežo, ki je učinkovita, hitra in brez nepotrebnih birokratskih ovir. Ob tem pa je pomemben tudi ustrezen nadzor nad zlorabami, zato bomo uvedli preverjanje dejanskega stanja na terenu pri izplačevanju socialnih transferjev.

Ali podpirate razveljavitev ukrepov, ki posegajo v socialne pravice iz t. i. Šutarjevega zakona?

Ukrepi se kažejo kot učinkoviti, zato razveljavitve ne podpiramo.

Javno zdravstvo

Na kakšen način nameravate (o)krepiti javno zdravstvo? Se vam zdi privatizacija v zdravstvu za bolnike škodljiva?

V središču zdravstvenega sistema naj bo bolnik, ne ideologija. Zdravstvo ni prostor za ideološke spore, politične eksperimente ali obračune med interesi. Zato bomo v javno mrežo vključili vse razpoložljive zdravstvene zmogljivosti – tako državne kot zasebne izvajalce, ki imajo dovoljenje za delo. Bolnik bo lahko sam izbral izvajalca, storitev pa bo plačana iz zdravstvenega zavarovanja. Javna sredstva morajo slediti pacientu, ne ustanovam. Zdravstvene storitve pa se morajo opravljati tam, kjer so lahko zagotovljene kakovostno, pravočasno in varno ob jasnih pravilih, nadzoru in odgovornosti države.

Ali podpirate ločitev javnega in zasebnega zdravstva? Kako preprečiti odhode zdravnikov iz javnega v zasebni sektor?

Ločitev javnega in zasebnega zdravstva, kot si jo je zamislila aktualna koalicija, je za bolnika škodljiva, poleg tega pa je tudi dokazano neustavna. V središču zdravstvenega

sistema naj bo bolnik, ne ideologija. Zdravstvo obstaja zaradi bolnika, zato mora biti ključno merilo uspešnosti zdravstvenega sistema, ali bolnik dobi zdravstveno storitev takrat, ko jo potrebuje, ali ne.

Zdravniki bodo ostali v javnem sektorju, če bodo pogoji za delo primerljivi tistim v zasebnem – tako kar se tiče sodobne opreme, organizacije dela kot plač.

Kakšno je na splošno vaše stališče do t. i. zdravnikov dvoživk?

Poimenovanje ali primerjanje katere koli skupine ljudi z živalmi je skrajno žaljivo, zato na takšna vprašanja ne bomo odgovarjali.

Ali boste z zakonom določili pooblastila Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) kot aktivnega kupca zdravstvenih storitev za svoje zavarovance, da bi ta lahko kot kupec nagrajeval racionalno organizacijo zdravstva in porabo namenskih javnih sredstev?

Izvajalec zdravstvenega zavarovanja mora biti aktivni kupec zdravstvenih storitev za svoje zavarovance. Poleg tega bomo naredili še korak dlje in postopoma vzpostavili konkurenco na področju obveznega zdravstvenega zavarovanja, s čimer bomo zagotovili hitrejše odzivanje na potrebe pacientov.

Ali podpirate to, da se obvezen zdravstveni prispevek preoblikuje v progresivno plačevanje, pri čemer tisti z višjimi dohodki prispevajo več?

Podpiramo pristop, da zavarovanci plačujejo samo en prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje, ki ni višji od sedanje vsote, in da lahko posameznik izbira med več zavarovalnicami za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Sindikati

Socialni dialog kot eno od področij z dokajšnjo avtonomijo vseh vpletenih strani potrebuje spodbudno okolje – kako ga boste zagotovili?

S spodbujanjem medsebojnega spoštovanja vseh treh partnerjev in obravnavo zakonodajnih predlogov, ki se nanašajo na ekonomsko in socialno politiko, v okviru Ekonomsko-socialnega sveta.

Ali menite, da je treba sindikalne zaupnike in zaupnice s pomočjo zakonodaje bolje zaščititi?

Položaj sindikalnih zaupnikov mora biti ustrezno zaščiten, da se ne bojijo opravljati nalog sindikalnega zaupnika zaradi povračilnih ukrepov. V zadnjih letih je že bilo sprejetih nekaj ukrepov, ki so položaj sindikalnih zaupnikov dodatno okrepili.

Ali si boste prizadevali za vzpostavitev zakonskega okvira, v okviru katerega bi bili sadov sindikalnega dela deležni zgolj članice in člani sindikatov?

Razumemo težavo sindikatov, da nečlani uživajo ugodnosti sindikalnega delovanja, ki ga financirajo le člani. Vendar pa menimo, da nihče ne sme biti prisiljen v članstvo ali finančno kaznovan, če se ne želi pridružiti sindikatu. Rešitev tako ne vidimo v zakonodajnih rešitvah, ki bi zaposlene razdelile na »prvorazredne« in »drugorazredne« delavce, temveč menimo, da lahko aktivni sindikalni zaupniki največ naredijo za prepoznavnost delovanja sindikata v posameznem kolektivu.

Varnost in zdravje pri delu

Za vodenje učinkovite politike na področju varnosti in zdravja pri delu je ključen monitoring stanja. Ali boste na nacionalni ravni vzpostavili digitalizirano zbirko podatkov po zgledu registra varstva okolja, v katero naj bi delodajalci redno vnašali ključne podatke s področja varnosti in zdravja pri delu?

Podpiramo digitalizirano zbirko podatkov o osnovni delovni dokumentaciji za posamezno delovno mesto, ki bi bila na voljo izvajalcem medicine dela pri izvajanju zdravstvenih pregledov zaposlenih in presoji o možnosti nastanka poklicne bolezni.

Izvajalci medicine dela zaradi navzkrižja interesov ne morejo v skladu s svojo strokovno doktrino ugotavljati poklicnih bolezni, saj so finančno odvisni od delodajalcev. Ali boste reformirali medicino dela tako, da bo postala javna služba, ki bo financirana iz javnih sredstev iz naslova delodajalčeve diferencirane prispevne stopnje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni?

Naklonjeni smo modelu ugotavljanja poklicnih bolezni, v katerem bi odpravili neposredno finančno vez med delodajalcem in izvajalcem medicine dela.

Delavec, ki mora danes sam vložiti zahtevo za priznanje statusa poklicne bolezni, ni usposobljen za njeno prepoznavanje. Ali boste nadgradili Pravilnik o poklicnih boleznih tako, da bo za predloge za njihovo ugotovitev v bodoče naloga javno-financiranega izvajalca medicine dela?

Menimo, da je ustrezno, da ima delavec možnost sprožiti postopek za ugotavljanje poklicne bolezni, saj te možnosti v prejšnji ureditvi ni imel. Poleg tega mora po veljavnem pravilniku delavca izvajalec medicine dela, njegov izbrani osebni zdravnik in drugi lečeči zdravnik, imenovani zdravnik in zdravstvena komisija ZZZS, izvedenski organ ZPIZ, sindikalni zaupnik ali delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu, strokovni delavec za varnost pri delu, delodajalec ali inšpektor za delo, že zdaj opozoriti na možnost, da gre pri njegovi bolezni za poklicno bolezen. Naklonjeni pa smo nadgradnji te ureditve z modelom ugotavljanja poklicnih bolezni, v katerem bi odpravili neposredno finančno vez med delodajalcem in izvajalcem medicine dela.

Inšpektorat RS za delo na področju varnosti in zdravja pri delu najpogosteje ugotavlja slabo strokovno delo na področju ocenjevanja tveganja in usposabljanja delavk ter delavcev za varno delo. Ali boste znova predpisali dovoljenji za opravljanje teh dveh strokovnih nalog?

Pred odločitvijo, kakšne spremembe so potrebne na področju ocenjevanja tveganja in usposabljanja delavcev za varno delo, bomo podrobno preučili izsledke nadzorov inšpektorata s tega področja, saj obstaja več možnih načinov za njegovo urejanje.

Kakšna bi morala biti zaščita delavk in delavcev pri delu na prostem, kadar temperatura ozračja presega 30 stopinj Celzija oziroma je nižja od 16 stopinj Celzija, in sicer v dejavnostih, za katere še noben predpis ne določa omejitev? Gre za transportna sredstva, ki se uporabljajo zunaj podjetja; pri pridobivanju mineralov in nekovin v ekstraktivni industriji; na ribiških čolnih in na poljih, v gozdovih in na podobnih zemljiščih, ki tvorijo del kmetijskega ali gozdarskega podjetja, in ležijo stran od zgradb delodajalca.

Menimo, da si tudi ti delavci zaslužijo primerljivo zaščito kot ostali delavci.

Ali bi glasovali za sprejem direktive EU in slovenskega predpisa za obvladovanje stresa in drugih psihosocialnih tveganj na delovnem mestu?

Za obvladovanje stresa je v prvi vrsti odgovoren vsak posameznik, pomembno pa je ozaveščanje, kje lahko poišče pomoč, ko tega ne zmore več sam. Podpiramo široko dostopnost psihosocialne podpore, npr. v okviru socialnovarstvenih programov, ki jih financira ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, pa tudi v okviru psihoterapevtskih obravnav.

Stanovanjsko področje

Kaj boste storili glede stanovanjske krize, ki je posledica tega, da se je Slovenija po osamosvojitvi odpovedala – vsaj do nedavnega – aktivni javni stanovanjski politiki in s stanovanjskim zakonom privatizirala velik delež takratnega stanovanjskega fonda? Kakšne ukrepe v zvezi s tem načrtujete?

Takoj bomo aktivirali prazna in slabo izkoriščena stanovanja z davčnimi spodbudami, večjo pravno varnostjo lastnikov in okrepljeno javno najemno službo. Vsako obstoječe stanovanje mora postati del rešitve, ne neizkoriščen potencial. Pospešili bomo postopke umeščanja v prostor (OPN in OPPN), poenostavili gradbena dovoljenja ter uvedli državni »servis za občine« za hitrejša umeščanja stanovanjskih projektov.

Ali potemtakem podpirate gradnjo javnih najemnih stanovanj? S kakšnimi ukrepi jo je po vašem treba okrepiti in pospešiti? Ali bi morala država pospešeno graditi tudi stanovanja za prodajo?

Naš pristop temelji na spodbujanju zasebne in javno-zasebne gradnje. Z ugodnim financiranjem, investicijskimi skladi in javno-zasebnimi partnerstvi bomo spodbudili gradnjo nepremičnin vseh cenovnih razredov. Država mora ustvariti pogoje, ne nadomeščati trga. Poleg tega načrtujemo reformo stanovanjskih skladov, ki jih bomo preoblikovali v učinkovitejše, bolj profesionalno vodene subjekte z večjo naložbeno sposobnostjo. Cilj je več stanovanj, ne več administracije.

Kdaj boste obdavčili nepremičnine in kakšen bo ta davek? Ali podpirate omejitev oziroma regulacijo višine stanovanjskih najemnin, in če da na kakšen način?

Podpiramo znižanje obdavčitve oddajanja v najem, zato smo v tem mandatu že vložili predlog, po katerem bi se ta znižala s 25 % na 15 %. V primeru oddaje nepremičnine v najem družini ali mlademu do 30. leta pa bi bila obdavčitev samo 5 %.

Sindikat upokojencev Slovenije, ki je del Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, si že dalj časa prizadeva za državno sofinanciranje vgradnje dvigal v stanovanjske objekte? Ali boste poskrbeli za ureditev sistemskega sofinanciranja te možnosti oziroma, kako boste na splošno poskrbeli za večjo mobilnost starejših?

Naklonjeni smo možnosti sofinanciranja vgradnje dvigal v večnadstropnih stanovanjskih stavbah iz državnih ali evropskih sredstev, da so lahko starejši čim dlje mobilni in ostanejo v domačem okolju.